

**БЪЛГАРСКА
НАРОДНА БАНКА**

БНБ - 1617/19 / 20.12.2024 г.

УТВЪРЖДАВАМ:

ПЕТЪР ЧОБАНОВ
ПОДУПРАВИТЕЛ, РЪКОВОДЕЩ
УПРАВЛЕНИЕ „БАНКОВО“

УКАЗАНИЯ

**ЗА РЕДА ЗА ВКЛЮЧВАНЕ, ПРАВИЛА ЗА РАБОТА И ЗА
ИЗКЛЮЧВАНЕ НА ИНСТИТУЦИИТЕ ПО ЧЛ. 56, АЛ. 1 ОТ ЗАКОНА
ЗА КРЕДИТНИТЕ ИНСТИТУЦИИ ОТ ИНФОРМАЦИОННАТА
СИСТЕМА НА
ЦЕНТРАЛНИЯ КРЕДИТЕН РЕГИСТЪР**

София, 2024 г.

Раздел I

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) Целта на настоящите „Указания за реда за включване, правила за работа и за изключване на институциите по чл. 56, ал. 1 от Закона за кредитните институции от информационната система на Централния кредитен регистър“ (Указанията) е да се регламентират процесите за администриране, включване, режим на зареждане на данни, управление на достъпа на потребителите и изключване от информационната система на Централния кредитен регистър (ИС на ЦКР) на банки, финансови институции, платежни институции, дружества за електронни пари, както и на доставчици на услуги за колективно финансиране, наричани по-долу отчетни единици.

(2) В ИС на ЦКР, на основание чл. 56, ал. 1 от Закона за кредитните институции (ЗКИ), чл. 4, ал. 1 и чл. 6, ал. 1-3 от Наредба № 22 за ЦКР на Българската народна банка (БНБ), задължително се включват:

1. банките и клоновете на чуждестранни банки, извършващи дейност на територията на страната (Банките);
2. финансовите институции по чл. 3а от ЗКИ, извършващи дейности по чл. 2, ал. 2, т. 6, 7 или 12, или по чл. 3, ал. 1, т. 3 от ЗКИ, с изключение на чуждестранните финансови институции, които извършват директно дейност на територията на Република България;
3. платежните институции и дружествата за електронни пари, отпускащи кредити по реда на чл. 21 от Закона за платежните услуги и платежните системи (ЗПУПС);
4. доставчиците на услуги за колективно финансиране, с изключение на чуждестранните доставчици, които извършват директно дейност на територията на Република България;
5. други лица, които са посочени в съответен закон.

(3) Банките подават документи за включване в ИС на ЦКР след получаване на лиценз по реда на чл. 13 от ЗКИ и в срок до три месеца от датата на вписване в публичния регистър на лицензираните банки и клонове на чуждестранни банки в Република България.

(4) Финансовите институции (ФИ) подават документи за включване в ИС на ЦКР в срок до три месеца от датата на вписване в публичния регистър на финансовите институции по чл. 3а от ЗКИ, а платежните институции (ПИ) и дружествата за електронни пари (ДЕП) в срок до три месеца от датата на подаване на писмено уведомление в БНБ по реда на чл. 21, ал. 2 и чл. 42, ал. 2 от ЗПУПС.

(5) Доставчиците на услуги за колективно финансиране (ДУКФ) подават документи за включване в ИС на ЦКР в срок до три месеца от издаването на лиценз за предоставяне на услуги за колективно финансиране от компетентния орган по реда на чл. 8, ал. 3 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа (ЗППЦК).

(6) Лицата по чл. 1, ал. 2, т. 5 подават документи за включване в ИС на ЦКР в срок, посочен в съответния закон.

(7) Функционирането, подаването и получаването на информация от ЦКР се определят с Наредба № 22 за ЦКР. Изискванията относно файловете, формата на данните, контролите и други са описани подробно в *„Указанията за подаване и получаване на информация от информационната система на Централния кредитен регистър на БНБ“*, публикувани на интернет страницата на БНБ.

Раздел II

АДМИНИСТРИРАНЕ НА ИС НА ЦКР

ОПИСАНИЕ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИЯ ИНТЕРФЕЙС НА ИС НА ЦКР

Чл. 2. (1) ЦКР функционира чрез две различни приложни системи, независими една от друга, с отделно дефинирани потребители - *„Приложение за зареждане на данни на ИС на ЦКР“* и *„WEB - приложение за удостоверения на ИС на ЦКР“*.

(2) Двете приложения на ИС на ЦКР в своята цялост имат еднакви технически изисквания към средствата за достъп до системата и осигуряват надеждна защита на информацията.

(3) Достъпът на потребителите до приложенията се осъществява посредством квалифицирано удостоверение за квалифициран електронен подпис (КУКЕП), издадено от регистриран доставчик на удостоверителни услуги по реда на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги и криптографски транспортен протокол TLS версия 1.2 или по-висока между потребителя и WEB - интерфейса на БНБ. КУКЕП следва да съдържа единен граждански номер (ЕГН) на лицата, определени по реда на чл. 56, ал. 13 от ЗКИ.

(4) Право на достъп до ИС на ЦКР имат лицата, които управляват и представляват отчетната единица или оправомощени от тях длъжностни лица при спазване на задължение за опазване на тайната на получената информация, съгласно чл. 56, ал. 13 от ЗКИ.

Чл. 3. (1) *„Приложение за зареждане на данни на ИС на ЦКР“* се обезпечава от WEB интерфейс за въвеждане на данни от отчетните единици, контрол и средства за администриране на системата.

(2) Лицата, определени от отчетната единица като потребители с достъп до *„Приложение за зареждане на данни на ИС на ЦКР“* се разделят на две основни групи:

1. **Администратори**, които се регистрират от администратор от БНБ въз основа на предоставен от отчетната единица *„Регистрационен формуляр за включване в Централния кредитен регистър“* (Приложение № 2) към настоящите Указания.

Администраторите имат права да регистрират/деактивират и администрират данните за потребителите от отчетна единица с роля „Въвеждане на информация” или „Потвърждаване на изпращане”. Контролът върху потребителите се осъществява в съответствие с вътрешните правила по чл. 25, ал. 5 от Наредба № 22 за ЦКР, с които следва да се гарантира регламентиран достъп до системата, съгласно чл. 56, ал. 12-14 от ЗКИ. Администраторите могат да подават за зареждане входни данни и да потвърждават верността и коректността на информацията в системата. Регистрацията на потребителите се осъществява като администратор от отчетната единица създава заявка за регистрация на потребители (екранна форма в *„Приложение за зареждане на данни на ИС на ЦКР”*). Заявката се потвърждава от администратор от БНБ.

При промяна на администратор в *„Приложение за зареждане на данни на ИС на ЦКР”* отчетната единица подава своевременно до БНБ *„Регистрационен формуляр при промяна на администратори в ИС на ЦКР” (Приложение № 4)* към настоящите Указания.

2. Потребители, които се регистрират/деактивират/администрират въз основа на подадена до БНБ заявка от администратор от отчетната единица. Потребителите имат само една роля, свързана с подаване на информацията - „Въвеждане на информация” или „Потвърждаване на изпращане”.

(3) Въвеждането на пакетите входни данни в ИС на ЦКР се осъществява от работните станции на потребителите от ФИ, ПИ, ДЕП и ДУКФ чрез WEB - базиран потребителски интерфейс, посредством електронни подписи и чрез защитен комуникационен канал VPN (FINNET) за банките. В приложението се извършва контрол на подадената информация (формален, логически и за цялостност), като потребителите имат възможност да следят резултатите от него. Корекции на пакет входни данни (целия или части от него) могат да се подават многократно. След успешно преминаване на контрола на подадената в ИС на ЦКР информация се изисква повторно потвърждение на пакетите входни данни от страна на потребител от отчетната единица. Администратор на приложението от БНБ потвърждава подадената информация за зареждане в базата данни на ИС на ЦКР след преглед на данните.

Чл. 4. (1) *„WEB - приложение за удостоверения на ИС на ЦКР”* представлява защитен WEB - базиран потребителски интерфейс, който осигурява възможност за администриране на потребителите от отчетните единици и за получаване на информация, както следва:

1. Справка за кредитна задлъжнялост на едно лице (екранна форма);
2. Справка за кредитна задлъжнялост на група лица, като се използва технология за подаване на заявка чрез файл с определен формат и получаване на информация за кредитната задлъжнялост на всяко лице от файла (файлов интерфейс) в XML формат;

3. Справка за кредитна задължнялост на едно лице чрез технология за автоматично подаване на заявка и получаване на информация за кредитна задължнялост на кредитополучател (автоматичен интерфейс) в XML формат;

4. Справка за брой проверки, направени за едно лице чрез достъп по електронен път до ЦКР.

5. Електронна фактура за извършени справки от регистъра;

6. Други справки, при наличие на правно основание.

(2) Лицата, определени от отчетната единица като потребители с достъп до „WEB - приложение за удостоверения на ИС на ЦКР“ се разделят на две основни групи:

1. **Администратори**, които се регистрират от администратор от БНБ въз основа на предоставен от отчетната единица „Регистрационен формуляр за включване в Централния кредитен регистър“ (Приложение № 2) към настоящите Указания.

Администраторите имат права да регистрират/деактивират/администрират данните за потребителите от отчетната единица и отговарят за техния достъп до „WEB-приложение за удостоверения на ИС на ЦКР“. Контролът върху потребителите се осъществява в съответствие с вътрешните правила по чл. 25, ал. 5 от Наредба № 22 за ЦКР, с които следва да се гарантира регламентиран достъп до системата и основаниято за извършените проверки, съгласно чл. 56, ал. 12-14 от ЗКИ. При регистрацията на потребителите от администраторите от отчетната единица в това приложение, електронна заявка не следва да се подава в системата на регистъра.

Администратори, определени от отчетната единица могат да получат право на достъп с роля - преглед, изтегляне и печат до електронни фактури от ИС на ЦКР за извършените справки в регистъра.

От „WEB - приложението за удостоверения на ИС на ЦКР“ администраторите могат да получават информация по чл. 4, ал. 1, т. 2 - 3 и т. 5 - 6 от настоящите Указания, в т.ч. справка по реда на чл. 25, ал. 4 от Наредба № 22 за ЦКР след предоставяне в БНБ на писмено искане/уведомление, адресирано до подуправителя, ръководещ управление „Банково“. В случай, че администратор желае да получава справка за кредитна задължнялост на едно лице или справка за брой проверки, направени за едно лице, той трябва да се регистрира с роля на потребител.

При промяна на администратор в „WEB - приложение за удостоверения на ИС на ЦКР“, в т.ч. при промяна на администратори с роля - преглед, изтегляне и печат до електронни фактури от ИС на ЦКР, отчетната единица подава своевременно до БНБ „Регистрационен формуляр при промяна на администратори в ИС на ЦКР“ (Приложение № 4) към настоящите Указания.

При регистрация/подновяване на сертификат или промяна на администратор с права на достъп до автоматичен интерфейс, отчетната единица своевременно подава до БНБ „Регистрационен формуляр за администратори с права на достъп до автоматичен интерфейс в WEB - приложението за удостоверения на ИС на ЦКР” (Приложение № 5) към настоящите Указания.

2. Потребители, които се регистрират/деактивират/администрират от администратор на приложението от отчетната единица.

От „WEB - приложението за удостоверения на ИС на ЦКР” потребителите могат да получават справки по чл. 4, ал. 1, т. 1 и т. 4 от настоящите Указания.

(3) За справки от ИС на ЦКР отчетните единици заплащат такси съгласно тарифата по чл. 28 от Наредба № 22 за ЦКР, определени по методика, посочена в приложение към наредбата. БНБ издава електронни фактури до 5-то число на месеца за извършените справки от регистъра за предходния месец.

(4) Дължимите суми по издадени фактури по ал. 3 на ФИ, ПИ, ДЕП и ДУКФ се заплащат по банков път в срок до 15-то число на месеца, следващ отчетния месец.

Сметката на БНБ, по която се превеждат сумите е:

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

IBAN: BG40 BNBG 9661 1000 0661 23

BIC: BNBGBGSD

(5) БНБ събира служебно от сметките за сетълмент на Банките при БНБ дължимите суми по фактурите за извършените справки от ЦКР от банките.

(6) Българската народна банка преустановява достъпа до ЦКР за извършване на справки за кредитна задлъжнялост на клиентите на потребителите от институциите по чл. 4, ал. 1 от Наредба № 22 за ЦКР, които не са заплатили фактура в срока по ал. 4, до заплащане на дължимата сума и на такса за възстановяване на достъпа до регистъра, съгласно тарифата по чл. 28 от Наредба № 22 за ЦКР, публикувана на интернет страницата на БНБ.

Раздел III

РЕД ЗА ВКЛЮЧВАНЕ НА НОВА ОТЧЕТНА ЕДИНИЦА В ИС НА ЦКР

Чл. 5. (1) Съгласно чл. 6, ал. 1-3 от Наредба № 22 за ЦКР, отчетните единици със седалище в Република България подготвят и предоставят следните документи за включване в ИС на ЦКР:

1. Заявление за включване в ИС на ЦКР по образец, по реда на чл. 6, ал. 1 от Наредба № 22 за ЦКР (Приложение № 1) към настоящите Указания;

2. Регистрационен формуляр за включване в ИС на ЦКР по образец, съгласно чл. 6, ал. 2, т. 4 от Наредба № 22 за ЦКР (*Приложение № 2*) към настоящите Указания;

3. Уведомление за техническа и софтуерна готовност за включване в ИС на ЦКР по образец, съгласно чл. 6, ал. 2, т. 3 от Наредба № 22 за ЦКР (*Приложение № 3*) към настоящите Указания;

4. Документ за платена такса, съгласно тарифата по чл. 28 от Наредба № 22 за ЦКР, с изключение на случаите, в които таксата е платена чрез физически и/или виртуални ПОС устройства на БНБ (плащане по електронен път);

5. Вътрешни правила за работа с ИС на ЦКР по чл. 6, ал. 2, т. 2 от Наредба № 22 за ЦКР.

(2) Структурата на Вътрешните правила следва да бъде:

1. „*Уводна част - общи положения*“, включва следните минимални изисквания:

а) цел на правилата в съответствие с чл. 6, ал. 2, т. 2 от Наредба № 22 за ЦКР;

б) кратко описание на организационната структура на отчетната единица, в т.ч. при наличие на обособени структурни звена (отдели, дирекции и други);

в) описание на дейностите, които извършва отчетната единица, като финансовите институции следва да посочват декларираните от тях дейности вписани в публичния регистър на БНБ по 3а от ЗКИ.

2. „*Администриране на системата*“, включва следните минимални изисквания:

а) ред за оправомощаване на служители (администратори, потребители и други длъжностни лица) от отчетната единица с право на достъп (пряк или непряк) до информацията от ИС на ЦКР по реда на чл. 56, ал. 13 от ЗКИ, в т.ч. посочване на документ (напр. заповед, решение) за оправомощаване на лицата от управляващите и представляващите институцията, при спазване на задължение за опазване на тайната на получената информация;

б) регламентиране на начина за регистрация на определените от отчетната единица администратори и потребители поотделно за двете приложения на ЦКР - „*Приложение за зареждане на данни на ИС на ЦКР*“ и „*WEB - приложение за удостоверения на ИС на ЦКР*“, както и на техните права и задължения при работа с ИС на ЦКР, в съответствие с раздел II. „*Администриране на ИС на ЦКР. Описание на потребителския интерфейс на ИС на ЦКР*“ от настоящите Указания;

в) регламентиране изискването на чл. 17 от настоящите Указания за предоставяне в БНБ „*Списък на активните потребители в WEB - приложението за удостоверения от ЦКР*“ (*Приложение № 6*), веднъж годишно.

3. *„Ред и процедури за подаване по електронен път на информация в ИС на ЦКР“*, включва следните минимални изисквания:

а) регламентиране сроковете за подаване на информация в ИС на ЦКР, съгласно чл. 10 от Наредба № 22 за ЦКР, както и на задълженията по чл. 17, ал. 2 и 3 от Наредба № 22 за ЦКР;

б) описание на мерки и процедури за контрол на верността на информацията, която се подава към ЦКР, посочване на длъжност/и на лица, които ще осъществяват контрол върху изпълнението на тези мерки. Контролът на верността на информацията следва да бъде осъществяван посредством създаване на вътрешни механизми, които могат да бъдат обезпечени с верификация на данните със счетоводната система и други регистри, които отчетната единица поддържа, в съответствие с вътрешните й процедури, политики и практики. Процедурата трябва да включва и задълженията на регистрираните администратори/потребители в *„Приложение за зареждане на данни в ИС на ЦКР“* при подаване на данни в системата на ЦКР, както и действията, които се предприемат при установяване на несъответствия;

в) описание на процедура във връзка с постъпили заявления от клиенти на съответната отчетна единица при некоректно подадена информация към ИС на ЦКР в съответствие с чл. 17 и чл. 24 от Наредба № 22 за ЦКР.

4. *„Ред и процедури за получаване по електронен път на информация от ИС на ЦКР“*, включва следните минимални изисквания:

а) регламентиране изискванията на чл. 19, ал. 1 и ал. 3 от Наредба № 22 за ЦКР относно заплащането на такси за направени справки за кредитна задлъжнялост от отчетената единица;

б) правата и задълженията на лицата от отчетната единица, които подават/получават/ползват информация от и към ЦКР, във връзка с опазване на банковата, професионалната и търговската тайна, съгласно чл. 19, ал. 4-5 от Наредба № 22 за ЦКР, които да бъдат обвързани с подписване на декларация. Образецът на декларация следва да бъде неразделна част от правилата, като възпроизвежда задълженията по чл. 19, ал. 4-5 от Наредбата, както и да указва действията, които ще се предприемат от дружеството в случай на неспазване на декларираните обстоятелства, както и на задълженията за опазване на тайната на получената информация и в случаите, когато отношенията на декларатора с дружеството са прекратени;

в) ред за създаването, воденето и поддържането на специален регистър от отчетната единица съгласно чл. 56, ал. 14 от ЗКИ и чл. 19а, ал. 2 от Наредба № 22 за ЦКР, в който да се регистрират данните за извършваните проверки в ЦКР, в съответствие с изискванията на чл. 11 от настоящите Указания;

г) описание на процесите при използване на услугата автоматичен интерфейс при подаване на заявка за получаване на информация за кредитна задължияност на кредитополучател, в случай че отчетната единица използва услугата по чл. 9 от настоящите Указания. Документът, придружен с подходящата техническа документация, следва да бъде приложен към правилата.

5. „*Мерки за съхранение на данните, защита и контрол върху получаването и ползването на информация от ИС на ЦКР*“, включва следните минимални изисквания:

а) описание на мерки (технически, физически и организационни) при използване, съхранение и защита на информацията, относно нейната поверителност;

б) описание на процедура за ефективен контрол върху оправомощените лица с право на достъп до данни в ЦКР и за въвеждане на вътрешна организация за спазване на изискванията на чл. 56, ал. 12-14 от ЗКИ. Процедурата е необходимо да гарантира регламентиран достъп до ЦКР и основанието за извършените проверки за кредитна задължияност, като включва и начин, периодичност, механизми за осъществяване на контрол по спазване на въведеният ред от отчетната единица за:

- оправомощаване на служители с право на достъп до информация от ЦКР, съгласно чл. 56, ал. 13 от ЗКИ;

- предоставяне и отнемане на достъпи на администратори и потребители до ИС на ЦКР в съответствие с настоящите Указания и вътрешни правила на отчетната единица, в т.ч. по чл. 56, ал. 13 от ЗКИ;

- водене на специален регистър по чл. 56, ал. 14 от ЗКИ за извършените проверки в ЦКР.

Процедурата следва да бъде част от *вътрешни правила за ефективен контрол върху оправомощените лица с право на достъп до информация от ЦКР* и да препраща към тях, които отчетната единица приема и прилага на основание чл. 25, ал. 5 от Наредба № 22 за ЦКР, респективно на чл. 56, ал. 13 от ЗКИ, както и да се посочи номер и дата на документ (протокол, решение, заповед) за тяхното приемане.

в) вътрешен ред за установяване и сигнализиране на рисковете при нерегламентирано получаване и/или ползване на информацията от ИС на ЦКР, в т.ч. определяне нива на отговорности, действия, които се предприемат при установяване на нарушения и своевременно уведомяване на БНБ;

г) посочване на длъжност/и на лице/а за осъществяване на контрол по изпълнението на въведените от отчетната единица мерки и процедури за съхранение, защита и контрол върху получаването и ползването на информация от ИС на ЦКР.

6. „Мерки за защита на лични данни“ - в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна Директива 95/46/ЕО, включва следните минимални изисквания:

а) описание на технически и организационни мерки за гарантиране на сигурността на обработваните лични данни, в т.ч. по отношение на лицата с право на достъп до системата на ЦКР, чиито дейности са свързани с обработване на лични данни. Лицата, които имат достъп до лични данни е необходимо да подписват декларация за защита на личните данни съгласно Регламент (ЕС) 2016/679, която трябва да бъде част от създадена вътрешна процедура на всяка отчетна единица. Образецът на декларация за защита на личните данни следва да бъде неразделна част от правилата;

б) при установяване на нерегламентирано получаване и/или ползване на информация от ИС на ЦКР отчетната единица е длъжна своевременно да уведоми БНБ, включително в кои случаи за нарушението е извършено уведомяване на надзорния орган по защита на личните данни.

7. „Заклучителни разпоредби“ - регламентиране на изисквания в съответствие с чл. 7, ал. 3 и чл. 25, ал. 3 на Наредба № 22 за ЦКР, посочване на документ (например протокол, заповед, решение), с който правилата са приети. Посоченият документ следва да бъде неразделна част от правилата.

(3) Документите по ал. 1 се подписват, подпечатват от лицата, които управляват или представляват институциите, или от упълномощени от тях лица и се предоставят в сроковете, посочени в чл. 6, ал. 3 от Наредба № 22 за ЦКР, на адрес: Българска народна банка, София 1000, пл. "Княз Александър I", всеки работен ден от 8:30 до 15:45 ч. или чрез доставчик на пощенски услуги на адрес: Българска народна банка, София 1000, пл. "Княз Александър I", до подуправителя, ръководещ управление „Банково“. Документите могат да бъдат подписани и с квалифициран електронен подпис съгласно Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги (ЗЕДЕУУ) и изпратени на ел. поща: Registers_directorate@bnbank.org.

Документите се предоставят в оригинал или в заверен от заявителя препис със заверка „вярно с оригинала“ на всяка страница и с посочване на име и подпис на лицето, извършило заверката. При поискване от БНБ заявителят е длъжен да представи оригинала на документа или официално заверен препис от него.

(4) Ако заявителят не предостави всички необходими документи по ал. 1 или предоставените документи съдържат непълна, противоречива или невярна информация, БНБ писмено уведомява заявителя за това, като изпраща писмо, съдържащо указания за коригиране

на несъответствията. В този случай заявителят подава документи, съобразени с препоръките на БНБ.

(5) Когато заявителят представи всички документи по ал. 1, включването в ИС на ЦКР се извършва със заповед на подуправителя, ръководещ управление "Банково", в която се посочва начална дата за включване в регистъра. Заповедта се изпраща с придружително писмо до отчетната единица.

Чл. 6. (1) На основание издадена заповед на подуправителя, ръководещ управление "Банково", за включване в ИС на ЦКР, администраторите от БНБ регистрират администраторите на *„Приложение за зареждане на данни на ИС на ЦКР“* от отчетната единица, посочени от заявителя в *„Регистрационен формуляр за включване в Централния кредитен регистър“* (Приложение № 2) към настоящите Указания.

(2) Администраторите от отчетната единица получават уведомление на указаните e-mail адреси, в които са посочени техните потребителски имена, пароли и адрес за достъп до *„Приложение за зареждане на данни на ИС на ЦКР“*. От този момент администраторите от отчетните единици могат да регистрират допълнително потребители с права за зареждане на данни.

Чл. 7. (1) Администраторите на *„Приложение за зареждане на данни на ИС на ЦКР“* (от отчетната единица) регистрират потребителите в приложението, като създават заявка за регистрация на потребител (екранна форма в *„Приложение за зареждане на данни на ИС на ЦКР“*), а администратор от БНБ потвърждава заявката.

(2) Регистрираните потребители получават уведомление на указаните e-mail адреси, в които са посочени техните потребителски имена, пароли и адрес за достъп до *„Приложение за зареждане на данни на ИС на ЦКР“*. Администраторът от отчетната единица, който е създал заявките за регистрация на потребителите, получава съобщение на e-mail адрес за регистрираните в приложението потребители.

Чл. 8. (1) В срок до 30 дни от датата на включване в ИС на ЦКР, отчетната единица, е необходимо да направи първоначално зареждане на текущи данни в ЦКР, съгласно *„Уведомление за техническа и софтуерна готовност за включване в информационната система на Централния кредитен регистър“* (Приложение № 3) към настоящите Указания. За целта се зареждат данни за активните кредитополучатели от отчетната единица (файл BORR) и данни за активните кредитни договори, включително и за лицата, съдлъжници и/или поръчители по кредити (файл CRED), т.е. всички активни кредити и кредитополучатели, към момента на изготвяне и зареждане на данните. Видът на подаваните кредити с файл CRED следва да бъде съобразен с номенклатура „Вид на кредита“, Приложение № 1 от *„Указанията за подаване и получаване на информация от ИС на ЦКР на БНБ“*, да бъде в съответствие с

дейностите, вписани в *Регистър на финансовите институции по чл. 3а от ЗКИ*, както и с дейностите, които институцията е посочила, че извършва в предоставените в управление „Банково“ „Вътрешни правила за работа с ИС на ЦКР“ по чл. 6, ал. 2, т. 2 от Наредба № 22 за ЦКР.

(2) След успешното зареждане на първоначалните входни данни от отчетната единица, БНБ регистрира и активира администраторите от отчетната единица в „*WEB-приложение за удостоверения на ИС на ЦКР*“. Администраторите получават уведомления на e-mail адреси, в които са посочени техните потребителски имена, пароли и адрес за достъп до приложението.

(3) Регистрираните администратори на „*WEB - приложение за удостоверения на ИС на ЦКР*“ имат права да регистрират потребители от отчетна единица в приложението. Администраторите управляват и отговарят за достъпа на потребителите в „*WEB-приложение за удостоверения на ИС на ЦКР*“. Контролът върху потребителите се осъществява в съответствие с вътрешните правила по чл. 25, ал. 5 от Наредба № 22 за ЦКР, с които следва да се гарантира регламентиран достъп до системата, защита на получената информация и основанието за извършените проверки за кредитна задлъжнялост посочено в специалните регистри по реда на чл. 11 от настоящите Указания на съответната отчетна единица.

Чл. 9. Отчетните единици имат възможност, по тяхна преценка, да ползват функционалността на системата за автоматично подаване на заявка и получаване на справка за кредитна задлъжнялост на едно лице в XML формат (автоматичен интерфейс).

Администраторите от БНБ регистрират администраторите от отчетните единици с права за автоматичен интерфейс само за ползване на тази функционалност съгласно „*Регистрационен формуляр за администратори с права на достъп до автоматичен интерфейс в „WEB-приложението за удостоверения на ИС на ЦКР“ (Приложение № 5)* към настоящите Указания.

Чл. 10. Лицата от отчетната единица, определени да подават/получават/ползват информация от ИС на ЦКР, в т.ч. администратори и потребители, следва да подпишат декларация за опазване на банковата, професионалната и търговската тайна, в съответствие с чл. 19, ал. 4-5 от Наредба № 22 за ЦКР. Декларациите се съхраняват при отчетните единици.

Чл. 11. (1) Всяка отчетна единица следва да включва информация в специалния регистър по чл. 56, ал. 14 от ЗКИ, която да съдържа данни за номер и дата на служебен документ, който е основание и повод за извършената справка в ЦКР, дата на извършената проверка в ЦКР, идентификационни данни, които недвусмислено идентифицират физическото и/или юридическото лице, за които се правят проверките в ЦКР, служебно основание, персонална идентификация на служителя разпоредил/отправил запитването, потребителско име на служителя извършил проверката в ИС на ЦКР.

(2) В случаите, при които служебните документи нямат деловоден номер, организацията на извършваните проверки и посочването на номер на документ е необходимо да се основават на създаден вътрешен ред в съответната отчетна единица.

(3) Служебното основание (например проверка във връзка с постъпило искане за нов кредит и др.), въз основа на което е извършена справка, следва да бъде в съответствие с номенклатура „*Основания за извършване на справки от информационната система на Централния кредитен регистър*“ (Приложение № 7) към настоящите Указания. Всяка отчетна единица може да допълва водения от нея специален регистър с други данни и информация за осъществяване на по-ефективен контрол на оправомощените лица с право на достъп до системата.

(4) Воденето на специалния регистър се основава на създадения вътрешен ред в отчетната единица и информацията в него е необходимо да съответства на въведените в ИС на ЦКР данни за конкретна проверка, като записите в него се съхраняват пет години от датата на направената проверка.

Раздел IV

РЕЖИМ НА ЗАРЕЖДАНЕ НА ДАННИ В ИС НА ЦКР ОТ ОТЧЕТНИТЕ ЕДИНИЦИ

Чл. 12. (1) Съгласно изискванията на Наредба № 22 за ЦКР, отчетните единици имат следните задължения:

1. При сключване на нов договор за кредит или при изменение на вече сключен договор за кредит, подават информация към Централния кредитен регистър в срок до 5 работни дни, считано от датата на сключване на договора или изменението (чл. 10, ал. 2 от Наредба № 22 за ЦКР) - текуща входна информация, файлове BORR и CRED.

2. Отчетните единици подават към Централния кредитен регистър ежемесечно до 15-то число на месеца, следващ отчетния, информация за състоянието по всички активни кредити на техни клиенти към последната дата на отчетния месец. Когато 15-то число е почивен ден, месечната информация се подава на първия работен ден след 15-то число. Отчетните единици подават в същия срок и информация за извършените корекции по кредити на техни клиенти за предходни отчетни периоди (чл. 10, ал. 3 от Наредба № 22 за ЦКР) - месечна входна информация, файлове CUCR и CREV.

(2) С месечната информация отчетните единици подават кредитите за закриване.

(3) Отчетната единица може да подаде месечна информация към текущия отчетен период, само ако е подала месечните си данни към предходния отчетен период.

(4) Отчетната единица следва да подаде първите си месечни данни към отчетния месец, през който е заредила първоначални текущи данни (файлове BORR и CRED).

Например, ако отчетната единица е включена в ИС на ЦКР през месец март и зареди първоначална информация (файлове BORR и CRED) през месец април, тя следва да подаде месечни данни (файлове CUCR) към 30 април, т.е. до 15 май.

(5) Всяка отчетна единица, която не е подала първоначални входни данни по реда на чл. 8, ал. 1 или в срок 6 месеца от вписване в *Регистъра на финансовите институции по чл. 3а от ЗКИ* не започне да извършва дейността, за която е регистрирана при БНБ, както и в случаи, че не подава текущи/месечни данни към ИС на ЦКР в нормативно установените срокове е необходимо да уведоми писмено подуправителя, ръководещ управление „Банково“ за причините.

(6) В случаите по ал. 5, управление „Банково“ уведомява управление „Банков надзор“.

(7) Подаването на информация към ИС на ЦКР в случаите на преобразуване на отчетни единици се извършва съгласно *„Ред за подаване на данни в информационната система на Централния кредитен регистър при преобразуване на отчетни единици“ (Приложение № 8)* и *„Ред за отразяване на промени в информационната система на Централния кредитен регистър при преобразуване на финансови институции по чл. 56, ал. 1, т. 2 от Закона за кредитните институции чрез промяна в правната форма по реда на Търговския закон“ (Приложение № 9)* към настоящите Указания.

Раздел V

УПРАВЛЕНИЕ НА ДОСТЪПА НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ ОТ ОТЧЕТНИТЕ ЕДИНИЦИ ДО ПРИЛОЖЕНИЯТА НА ИС НА ЦКР

Чл. 13. (1) Ако отчетна единица не зареди месечната си информация в указанияте в раздел IV, чл. 12 ал. 1, т. 2 срокове или подава информация, която не отговаря на нормативните изисквания, достъпът на всички нейни потребители (администратори и потребители) до *„WEB-приложение за удостоверения на ИС на ЦКР“* се преустановява до зареждането на необходимата входна информация съгласно чл. 26 от Наредба № 22 за ЦКР.

(2) В първия работен ден от месеца, следващ месеца на крайната дата за заплащане на фактура, администратор от БНБ преустановява достъпа на потребителите на институции по чл. 4, ал. 1 от Наредба № 22 за ЦКР до *„WEB-приложение за удостоверения на ИС на ЦКР“*, които не са заплатили фактурата в срока по чл. 4, ал. 4, до заплащане на дължимата сума и на такса за възстановяване на достъпа до регистъра, съгласно тарифа по чл. 28 от Наредба № 22 за ЦКР.

Чл. 14. Ако отчетна единица не зареди месечната си информация в указаните в Наредба № 22 за ЦКР срокове, тя не получава месечните файлове с обобщена информация за общата кредитна задлъжнялост на кредитополучателите си.

Чл. 15. При промяна на администратор в *„Приложение за зареждане на данни на ИС на ЦКР“* или *„WEB-приложение за удостоверения на ИС на ЦКР“*, в т.ч. с право на достъп (преглед, изтегляне и печат) до електронни фактури от ИС на ЦКР, отчетната единица попълва и подава своевременно до БНБ *„Регистрационен формуляр при промяна на администратори в ИС на ЦКР“* (Приложение № 4) към настоящите Указания.

Чл. 16. При регистрация/подновяване на сертификат или промяна на администратор с права на достъп до автоматичен интерфейс, отчетната единица попълва и подава своевременно до БНБ *„Регистрационен формуляр за администратори с права на достъп до автоматичен интерфейс в WEB-приложението за удостоверения на ИС на ЦКР“* (Приложение № 5) към настоящите Указания.

Чл. 17. Веднъж годишно, в периода 01.04. - 15.04. отчетните единици на ИС на ЦКР трябва да представят в БНБ *„Списък на активните потребители в WEB - приложението за удостоверения от ЦКР“* (Приложение № 6) към настоящите Указания. При установяване на несъответствие в съдържанието на списъка и справка от системата на регистъра, администраторът на приложението от БНБ може да преустанови достъпа на потребителите от отчетната единица, които не са вписани в *Приложение № 6*.

Чл. 18. При извършване на преобразуване по реда Търговския закон, заличаване на дейност и други промени, всяка отчетна единица е длъжна да уведоми писмено БНБ в 15-дневен срок от промяната, съгласно чл. 7, ал. 3 от Наредба № 22 за ЦКР. Уведомлението следва да бъде адресирано до подуправителя, ръководещ управление „Банково“.

Чл. 19. В случаите по чл. 18, администратор от БНБ може да преустанови достъпът до услугите на всички потребители (администратори и потребители) на отчетна единица до *„WEB-приложение за удостоверения на ИС на ЦКР“* до издаване на заповед на подуправителя, ръководещ управление „Банково“ на БНБ за нейното изключване от ИС на ЦКР по реда на чл. 8, ал. 1 и чл. 9, ал. 1 от Наредба № 22 за ЦКР.

Чл. 20. Всички документи, които се представят от отчетните единици в БНБ, да имат изходящ номер и дата на институцията. Те се подписват от управляващите и представляващите лица или от упълномощени от тях лица и се подпечатват. Документите могат да бъдат подписани от управляващите и представляващите лица или от упълномощени от тях лица с квалифициран електронен подпис съгласно ЗЕДЕУУ.

Раздел VI

ИЗКЛЮЧВАНЕ НА ОТЧЕТНА ЕДИНИЦА ОТ ИС НА ЦКР

Чл. 21. (1) Съгласно чл. 8, ал. 1 от Наредба № 22 за ЦКР, изключване на отчетни единици от ИС на ЦКР се извършва в следните случаи:

1. при заличаване на банка или клон на чуждестранна банка от Търговския регистър;
2. при заличаване на регистрация на финансова институция на основание чл. 9 от Наредба № 26 на БНБ за финансовите институции;
3. при отнемане или обезсилване на издадения лиценз на платежна институция или на дружество за електронни пари по реда на ЗПУПС, както и в случаите, когато платежна институция или дружество за електронни пари не извършва дейност по чл. 21 от ЗПУПС за повече от 12 месеца или при прекратяване на дейността в резултат на преобразуване;
4. при отнемане на лиценз на доставчик на услуги за колективно финансиране от компетентния орган по чл. 8, ал. 3 от ЗППЦК.

Чл. 22. (1) Банка в несъстоятелност или ликвидация, както и банка с отнет или обезсилен лиценз има ограничен достъп до информацията в регистъра съгласно чл. 8, ал. 2 и чл. 18, ал. 3 от Наредба № 22 за ЦКР. Потребителите на тези банки могат да проверяват само клиенти, които имат сключен договор за кредит с банката и съответно са подадени като лица по кредитни договори в регистъра. Тези банки могат да проверяват само своите клиенти, които са подадени в регистъра.

(2) Банка със седалище в Република България, обявена в несъстоятелност или ликвидация подава информация към ЦКР по реда на Наредба № 22 за ЦКР до датата на решението на съда за заличаването ѝ от Търговския регистър.

(3) При преобразуване на банка по реда на ЗКИ, както и при преобразуване на платежна институция или на дружество за електронни пари по чл. 16а от ЗПУПС се подава информация към регистъра до датата на завършване на процеса по прехвърляне на данни, съгласно *„Ред за подаване на данни в информационната система на Централния кредитен регистър при преобразуване на отчетни единици“ (Приложение № 8)*.

Чл. 23. При обявяване в несъстоятелност или ликвидация на банка или финансова институция със седалище в държава-членка или на банка със седалище в трета държава, осъществяващи дейност в Република България чрез клон, както и при решение за закриване на клон на банка или финансова институция със седалище в държава-членка или на банка със седалище в трета държава, информация в ЦКР се подава до заличаването ѝ от съответния публичен регистър в държавата, където е регистрирана, респективно до заличаването на клона.

Чл. 24. Изключване на отчетна единица от ИС на ЦКР се извършва със заповед на подуправителя, ръководещ управление „Банково“ на БНБ, с определена в нея дата на изключване. Заповедта се изпраща с придружително писмо до отчетната единица.

Чл. 25. БНБ закрива служебно данните за всички активни кредити на изключената отчетна единица, считано от датата, посочена в заповедта по чл. 9, ал. 1 от Наредба № 22 за ЦКР, като данните по кредити в случаите, когато няма правоприменик, подавани до датата на заличаването, не се визуализират в справка за кредитна задлъжнялост на едно лице.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. „Указанията за реда за включване, правила за работа и за изключване на институциите по чл. 56, ал. 1 от Закона за кредитните институции от информационната система на Централния кредитен регистър“ се допълват, изменят и утвърждават от подуправителя, ръководещ управление „Банково“.

§ 2. Настоящите Указания са издадени от подуправителя, ръководещ управление „Банково“ на БНБ, на основание чл. 9, ал. 2 и § 6 от Преходните и заключителните разпоредби на Наредба № 22 на БНБ от 16 юли 2009 г. за Централния кредитен регистър и отменят „Указания за реда за включване, правила за работа и за изключване институциите по чл. 56, ал. 1 от Закона за кредитните институции от информационната система на Централния кредитен регистър“, БНБ-39720/06.04.2023 г.

§ 3. Неразделна част от настоящите указания са следните Приложения:

1. Заявление за включване в ИС на ЦКР (*Приложение № 1*);
2. Регистрационен формуляр за включване в ИС на ЦКР (*Приложение № 2*);
3. Уведомление за техническа и софтуерна готовност за включване в ИС на ЦКР (*Приложение № 3*);
4. Регистрационен формуляр при промяна на администратори в ИС на ЦКР, в т.ч. с право на достъп (преглед, изтегляне и печат) до електронни фактури от системата на регистъра (*Приложение № 4*);
5. Регистрационен формуляр за администратори с права на достъп да автоматичен интерфейс в WEB - приложението за удостоверения на ИС на ЦКР (*Приложение № 5*);
6. Списък на активните потребители в WEB - приложението за удостоверения от ЦКР (*Приложение № 6*);
7. Номенклатура „Основания за извършване на справки от ИС на ЦКР“ (*Приложение № 7*);

8. Ред за подаване на данни в информационната система на Централния кредитен регистър при преобразуване на отчетни единици (*Приложение № 8*);

9. Ред за отразяване на промени в информационната система на Централния кредитен регистър при преобразуване на финансови институции по чл. 56, ал. 1, т. 2 от Закона за кредитните институции чрез промяна в правната форма по реда на Търговския закон (*Приложение № 9*).